

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-04-12

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Anita Saldén Enérus och Ingemar Persson.

En uppdaterad fondlagstiftning (UCITS V)

Enligt en lagrådsremiss den 17 mars 2016 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
2. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
3. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Andreas Heed, biträdd av ämnesrådet Henrik Lennefeldt.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepappersfonder

3 kap. 3 §

Enligt paragrafen ska fondbolag och förvaringsinstitut ingå skriftliga avtal som reglerar förhållandet mellan parterna. När det gäller innehållet i sådana avtal görs bl.a. en hänvisning till kommissionens direktiv 2010/43/EU. Enligt vad som upplysts vid föredragningen har emellertid direkt tillämpliga bestämmelser tillkommit, kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/438. Paragrafen bör utformas med beaktande av detta.

3 kap. 4 §

I paragrafen anges att ett förvaringsinstitut ska verkställa fondbolagets instruktioner som avser värdepappersfonden om de inte strider mot bestämmelserna i denna lag eller fondbestämmelserna. Enligt vad som upplysts vid föredragningen finns det delegerade akter som förvaringsinstitutet också behöver beakta, varför en hänvisning även till annan författning bör övervägas, jämför utformningen av 9 kap. 12 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

3 kap. 5 och 7 §§

Enligt 3 kap. 5 § ska förvaringsinstitutet övervaka värdepappersfondens penningflöden. Enligt tredje stycket ska likvidkonton öppnas hos en sådan enhet som avses i artikel 18.1 a–c i kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet, i den ursprungliga

lydelsen. Hänvisningen till artikel 18.1 a–c i direktivet är statisk, d.v.s. de avser bestämmelserna i en viss angiven lydelse. Av remissen framgår (s. 36) att man använt den hänvisningsteknik som anvisas i Gröna boken, Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 2014:1). Enligt Gröna boken ska statistiska hänvisningar göras till direktiv som ger den svenska författningstexten materiellt innehåll. Enligt riktlinjerna kan det dock i vissa fall finnas skäl att använda en annan hänvisningsteknik. Om det är fråga om en upplysningsbestämmelse, som inte tillför författningstexten materiellt innehåll, behöver hänvisningen inte ange vilken lydelse av rättsakten som avses. Lagrådet har tidigare bl.a. i yttrande den 15 mars 2016 ifrågasatt om det är lämpligt att upprätthålla en så stark presumtion för att hänvisningar ska vara statistiska som riktlinjerna ger uttryck för eller om dessa behöver justeras eller kompletteras. Lagrådet anförde vidare att för att regleringen ska bli tydlig bör en konsekvensanalys göras vid valet av hänvisningsteknik och redovisas för var och en av de hänvisningar som görs.

Lagrådet anser att det i förevarande fall kan övervägas om det inte är lämpligare att i lagtexten direkt ange de enheter som anges i artikel 18.1 a–c, i stället för att hänvisa till direktivet.

Enligt 3 kap. 5 § fjärde stycket ska likvidkonton föras i enlighet med principerna i artikel 16 i direktiv 2006/73/EG, i den ursprungliga lydelsen. Lagrådet föreslår att det under det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägs om de angivna principerna av förenklingsskäl i stället bör direkt framgå av lag eller annan svensk författning. Motsvarande gäller hänvisningen i 3 kap. 7 § första stycket till artikel 16 i direktiv 2006/73/EG, i den ursprungliga lydelsen.

3 kap. 6 §

I paragrafens första stycke finns bestämmelser om förvaring av finansiella instrument och kontroll av äganderätt. I andra stycket föreskrivs att ett förvaringsinstitut eller en uppdragstagare som utför förvaringsuppgifter enligt första stycket inte får återanvända tillgångarna i en värdepappersfond för egen räkning. I tredje stycket anges att tillgångarna i en värdepappersfond som depåförvaras enligt första stycket får återanvändas endast i vissa angivna fall.

Mot bakgrund av föreskriften i tredje stycket om att återanvändning får ske endast under vissa angivna förutsättningar har andra stycket inte någon självständig funktion. Bestämmelsen synes därför kunna utgå.

Tredje stycket kan förtydligas, exempelvis enligt följande.

Tillgångarna i en värdepappersfond som depåförvaras enligt första stycket 1 får återanvändas endast för fondens räkning och under förutsättning att

- 1. förvaringsinstitutet följer fondbolagets instruktioner,*
- 2. återanvändningen gagnar andelsägarnas intressen och*
- 3. transaktionen*

12 kap. 1 a §

Enligt punkten 9 kan Finansinspektionen ingripa mot bl.a. ett fondbolags styrelse om fondbolaget vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid mot vad som anges i vissa bestämmelser i 5 kap. Fråga är om inte en hänvisning därvid borde göras även till föreskrifter som har meddelats i anknytning till dessa bestämmelser, jämför med hur punkten 4 har utformats.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.